

גן נעול אַחֲוֵי כָלָה

④ "קדושים תהיו"

קיצור הלכות יחוד

כאשר עשה אלוקים ניסים לישראל במצרים ועל הים, היו אמות העולם קורין תגר ואומרים משׂא פנים יש פֿאַן, אָנוּ עַרְלִים וְהֵם עַרְלִים, בְּאֵי זֶז זְכוֹת הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם כָּל הַנְּסִים הַלֵּלוּ. אָמַר לָהֶן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "גֵן נְעוּל אַחֲוֵי כָלָה, גֵן נְעוּל מַעֲנֵן חֲתוּם:" (שיר השירים ד, יב): שגדרו ישראל עצמם מן הערוה. מיד הודו לה' על הניסים והטובות שעשה לעם ישראל, ועל זה נאמר "כִּי אֲזַכֵּר בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, מְלָכוֹת וְפִילִגְשִׁים וְהַלְלוּהָ:" (שיר השירים ו, ט). (במדרש רבה, נשא י"ד)

הקדמה

תורתנו הקדושה מלמדת אותנו "קדושים תהיו" שתהיו פרושים ומובדלים מן העריות (רש"י), וכל כך הזהירה התורה עד שכתבה ציווי מיוחד "ונשמרת מכל דבר רע" (דברים כ"ג, י) המלמדנו כי חובה על האדם להישמר מכל דבר המביא לידי הרהורי עבירה. היחוד הוא אחד מהעברות החמורות ביותר מפני שהוא הגורם המביא לעבירות שעליהן נאמר "יהרג ואל יעבור" (רמב"ם, הלכות איסורי ביאה פכ"ב), והזהירו חז"ל שצריך ולברוח מאיסור זה כמו מהגהינום. (קידושין פא.). כשאירע מעשה אמנון ותמר גזר דוד ובית דינו על יחוד עם פנויה, ושמי והלל גזרו על יחוד עם כותית (נכריה).

לדאבונו, ישנם אנשים שאינם יודעים את פרטי הדינים, או שיודעים, אך מפני הבושה אינם מקיימים אותם במקרים מסוימים, אך כבר לימדונו רבותינו שמוטב להתבייש בעולם הזה ולא להתבייש חלילה בושה נצחית לעולם הבא, וכמו שנאמר "מוטב לי להיקרא שוטה כל ימי ולא להיות שעה אחת רשע לפני המקום" (מסכת עדיות פ"ה מ"ו). ולכן החלטנו לקבץ בעזרת השם יתברך את עיקרי הדינים לעלון זה, כדי שיהיו מצויים לכל דורש ולכל מבקש דבר ה' באמת. (ההלכות הינם מעיקר הדין ממש ולא מצד חומרות וחסידות כלל, נערכו ע"י ת"ח, בהסכמתם של גדולי ופוסקי הדור שליט"א)

א. מהו איסור יחוד

להתייחד אין איסור יחוד, ויש אוסורים גם בזמן קצר, כיון שעצם היחוד עלול לגרום להרהור עבירה.

נחלקו הפוסקים ושיטות רבות נאמרו, לגבי שיעור הזמן הקצר שלא נחשב כיחוד. לשיטה המקילה ביותר זה עד 3 דקות, ולמחמירים ביותר השיעור הוא עד 10 שניות.

במקרה שיכולים לחשוך בהם שהם מתייחדים זמן רב, אסור להתייחד אפילו לרגע אחד, מפני שאסור לאדם להביא את עצמו לידי חשד.

ג. עם מי אין איסור יחוד

- ▲ איש מתייחד עם ילדה עד גיל שלוש.
- ▲ אשה מתייחדת עם ילד עד גיל תשע.
- ▲ איש מתייחד עם נכדתו, בתו, אמו וסבתו.
- ▲ יחוד אח עם אחותו אסור בקביעות ומותר באקראי, ונחלקו הפוסקים עד מתי נקרא אקראי, יש אומרים עד שלושה ימים, ויש אומרים עד שלושים יום. ולספרדים יש להחמיר אף ביחוד דרך עראי.
- ▲ דין ההיתר של "בעלה בעיר".

איש מתייחד עם אשה יהודיה כשבעלה נמצא באותה העיר, והאשה יודעת שבעלה בעיר, והיא חוששת בכל רגע שמא בעלה יבוא (ולדעת הרבה פוסקים ההיתר הוא דווקא כשנמצאת שם אשה נוספת). אך אם בעלה אינו יודע היכן היא נמצאת, או שאין לו רשות להיכנס למקום זה, או אם האיש הוא גוי, או מיודד עם האשה, כגון שהיא קרובת משפחתו, או שהם עובדים יחד, או שכנים, או במקרה שהבעל הזהיר את אשתו לא להתייחד עם גבר מסוים, אסור להם להתייחד אפילו כשבעלה בעיר, ואפילו אם תימצא שם אשה נוספת. ואם האיש עוסק בעסקי נשים, כגון: חייט או רופא וכדומה, יש אומרים שהוא נחשב מיודד עם כל אשה שהוא עוסק איתה, ולכן אסור להם להתייחד אפילו אם בעלה בעיר.

▲ מותר יחוד בשלושה אנשים עם שלוש נשים כשהאנשים הם אנשים כשרים (ראה הערה 1 להלן). לדעת האשכנזים - היחוד עם שני אנשים כשרים מותר (ראה הערה 2).

▲ אסור להימצא יחד איש עם אשה, אשר אינם נשואים זה לזו, במקום מבודד שאין שם אנשים שיכנסו ויפריעו להם להיות לבדם, ואפילו כשהם לא מדברים זה עם זה. גם במקום פתוח בלי מחיצות, כגון בגינה ציבורית, אם אין אנשים מצויים שעוברים שם כל כמה דקות, הדבר נחשב כיחוד.

▲ איסור יחוד שווה גם לנשואות וגם לפנויות, ואין כל הבדל ביניהם בחומרת האיסור.

▲ איסור יחוד הוא איסור מצד עצמו, ואפילו אם לא נגרמה עבירה נוספת, עצם היחוד הוא איסור חמור.

▲ בדרך כלל באופנים שאין בהם איסור יחוד, כגון שהדלת פתוחה לרחוב - אין חוששים שמא ינעלו כדי להתייחד באיסור, אבל באנשים פרוצים צריך להיזהר גם מחשש כזה.

▲ האיסור חל גם על האיש וגם על האשה, ולכן חובה לעזוב את המקום, גם אם לשני לא אכפת מכך שיש בזה איסור.

▲ איסור היחוד קיים אפילו בין צעיר לזקנה, בין צעירה וזקן, בין זקן לזקנה, ואפילו אם הם חולים במיטתם.

▲ הצנועים משתדלים שלא להתייחד בשום אופן כלל, כדי להתרחק מן העבירה, וכך ראוי לנהוג.

▲ הרואה אחרים שמתייחדים מחויב להוכיחם ולהודיע להם שהדבר אסור.

ב. זמן האיסור

▲ היחוד אסור אפילו לרגע אחד אם קיימת אפשרות להמשיך את היחוד באין מפריע למשך זמן נוסף, אך אם תוך זמן קצר לא יוכלו להמשיך

ד. עם מי אסור היחוד

אסור לאשה אחת או יותר להתייחד עם שני אנשים, אלא אם אחד מהם הוא בעלה. ולדעת האשכנזים מותר בתנאים המפורטים בהערה 2 להלן.
אסור לאשה להתייחד עם זוג או מספר זוגות של גויים. עם זוג יהודי מותר. (אישה יהודית נחשבת כשומרת על בעלה, אשת גוי לא נחשבת שומרת על בעלה. כי הגוי חשוד תמיד גם בנוכחות אשתו).
אסור לאשה אחת או יותר להתייחד עם אנשים לא כשרים (הערה 1) ולא משנה כמה מספרם.

אסור לאשה להתייחד עם ילד מעל גיל תשע.

אסור לאיש להתייחד עם נשים ולא משנה מספרם, אלא אם אחת מהן היא אשתו.

אסור לאיש להתייחד גם עם שאר קרובותיו, כגון בת אחותו, בת דודתו, ואחות אביו וכן קרובות שנהיו קרובותיו על ידי קשר נישואין, אשת אחיו, אשת אביו, אשת בנו וחמותו. איסור זה חמור יותר משאר נשים זרות.
אסור לאיש להתייחד עם ילדה מעל גיל שלוש.

ה. מי נחשב "שומר" שבנוכחותו אין איסור יחוד

אין איסור יחוד כאשר:

נמצא שם ילד (בגיל 5-12) או ילדה (בגיל 5-9), כיוון שהילד או הילדה נחשבים "שומר" לגבי אנשים כשרים, אך כאשר יש יחוד עם גוי, ילד לא נחשב לשומר, בגלל אפשרות של אונס. (עיין הערה 4 להלן)

מחוץ לעיר (מקומות שאין בהם עוברים ושבים בדרך כלל) אסור להתייחד אפילו כשיש שומר, כי חוששים שהשומר יצטרך לנקבו וילך משם, ולכן צריך שני שומרים.

כאשר אמו או אחותו, בתו או בנו (מעל גיל 5) נמצאים איתו, יש מקילים ויש אוסרים את היחוד.

כאשר אביה או אחיה, בנה או בתה (מעל גיל 5) נמצאים איתה, יש מקילים ויש אוסרים את היחוד.

כאשר גיטתה או חמותה או בת בעלה מאישה אחרת נמצאת איתה, כיון שהן נחשבות "שומר" זו על זו, ובתנאי שהקרובים המשותפים עדיין בחיים ולא התגרשו.

כאשר נמצאים שם גם זוג בעל ואשה יהודים, כיוון שהזוג שומר עליהם מותר היחוד.

אסור לאיש להתייחד עם שתי נשים, ואפילו שהן קרובות זו לזו כגון שתי אחיות, מפני שאין להן דין "שומר" אחת על השנייה.

ו. היכן אין איסור יחוד

חנות, משרד, מרפאה וכו' וניתן להביט מהרחוב לתוכו דרך חלון הראוה, כל זמן שיש אנשים עוברים ושבים ברחוב, אך בצידי החדר או במסדרון וכל שכן בחדר פנימי יש איסור.

במקומות הנ"ל, אפילו אם אי-אפשר לראות מהרחוב לתוכם, אך חדר המדרגות פתוח לרחוב, הדלת אינה נעולה (3), וזרעם של האנשים להיכנס לשם – מותר, ובתנאי שהחדר מואר ובשעות קבלת קהל. במידה ויש ידידות ביניהם, יש אוסרים אפילו כשהדלת פתוחה.

בדירה, אסור לאיש ואשה להימצא לבדם, אפילו אם כל אחד בחדר נפרד, אפילו אם החדרים נעולים.

ז. דינים מצויים המצריכים זהירות

חתן וכלה המאורסים לפני חתונתם, יש בהם דין יחוד, וכן כשנפגשים לצרכי שידוכים.

זוג שהתגרשו, יש עליהם איסור יחוד זה עם זה, ואף יותר חמור משאר אנשים.

כאשר האשה אינה בבית, כגון אחרי לידה וכדומה והקרובות באות לעזור, צריך זהירות יתרה מאיסור יחוד. ואם הם בידידות כגון גיטתו או חמותו וכדומה, קיים איסור, אפילו אם בעלה של האורחת נמצא בעיר.

אסור להביא בייביסיטר או עוזרת כשיש בבית ילד גדול יותר מגיל תשע ולהשאירם לבד ללא שומר.

נסיעה עם נהג מותרת (אך לא מומלצת) רק במקומות שישנם אנשים שעוברים כל כמה דקות, ובתנאי שהחלונות שקופים. אך בדרך ריקה או בלילה, בשעות שאין אנשים ברחוב או כשהחלונות אטומים, אסור אפילו נסיעה קצרה.

בביקור אצל רופא:

א. אסור לסגור את הדלת באופן שאי אפשר לפתוח מבחוץ.

ב. במקום שאף אחד לא נכנס בלי רשות, אסור אפילו כשהדלת לא נעולה (3).

ג. כאשר מדובר בשעות שאף אחד לא בא לרופא, גם אם הדלת פתוחה לגמרי, ואין חלון הפתוח לרחוב, שרואים משם את כל הנעשה בפנים, אסור להימצא שם מחמת יחוד.

ד. הסעיפים הנ"ל מתייחסים דווקא לרופא ילדים וכדו', אבל ברפואת האשה עצמה, לדעת גדולי הפוסקים עצם ההליכה של אשה לרופא גבר, ברוב המקרים אסורה לחלוטין, אם לא במקרים של פיקוח נפש וכדו'.

ה. בביקור אצל רופאה אסור לאיש להתייחד בלי "שומר".

נסיעה משותפת במעלית היא בעייתית מאד, ובמיוחד אם יש הרבה קומות, ראוי להימנע מיחוד אפילו לזמן קצר גם מחשש להרהורי עברה.

צריך זהירות כשכא פועל או טכנאי והאשה נמצאת לבדה בבית, ובפרט אם בעלה אינו בעיר, או שהיא רווקה, דלת הכניסה לבית צריכה להיות פתוחה. (ראוי לעשות כל מאמץ במצבים כאלו שבעל הבית יהיה נוכח). (בטכנאי שאינו שומר תורה ומצוות צריך לחשוש יותר אפילו בדלת פתוחה).

משפחה המתארכת בבית של אחרים, צריכים להקפיד ולהיזהר ממצבים של יחוד.

ילד או ילדה מאומצים שייך בהם איסור יחוד, וזה אף יותר חמור מסתם אדם כיוון שהם מיודדים.

מקומות עבודה משותפים לגברים ונשים, יש בהן מכשולים רבים גדולים ועצומים ובפרט בעניין איסור יחוד, ושומר נפשו ירחק מהם.

ח. הוספות מקיצור שולחן ערוך (סימן קנ"ב)

צריך האדם להתרחק מן הנשים מאד, אסור לעשות מעשים הגורמים לקירוב ביניהם (חיוכים, קריצות וכו'), אסור להתבדח, לנהוג בקלות הדעת, ליהנות מיופייה או בגדיה – שמא יבוא להרהר בה. ולא ילך אחרי אשה, והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה, עונו גדול מאד. (שו"ע אהע"ז כ"א) ואסור לשמוע קול זמר של אשה או להסתכל בשערה.

"המרצה (מעביר) מעות מידו לידה כדי להסתכל בה ... אפילו מלא תורה ומצוות כמשה רבינו, לא ינקה מדינה של גהינום" (גמרא, ברכות ס"א).

אין שואלים בשלום אשה ("מה שלומך?"). אסור למסור לה דרישת שלום אפילו ע"י בעלה, וכן אסור בכתב.

אין לנהוג עם אשתו הנהגות של חיבה בפני אחרים, שלא יבוא הרואה לידי הרהור.

ט. הגדרות / הערות

(1) יהודים כשרים, הגדרתם - יהודים יראי שמים שומרי תורה ומצוות הנוהגים בצניעות, אשר אינם מסתכלים בטלוויזיה, אינטרנט פרוץ, איפון וכדומה.

(2) תנאים המתירים יחוד: בצירוף כל התנאים הבאים - כאשר האנשים כשרים, בעיר, ביום, אין ידידות ביניהם, נפגשו באופן אקראי והאנשים אינם עוסקים בענייני נשים כגון מוכר בגדי נשים, רופא וכו'.

(3) דלת לא נעולה: ניתן לפתחה ללא מפתח וללא אינטרקום.

(4) דווקא ילדים בגילים אלה נחשבים כשומר בגלל שבגילים אלו אין חשש למכשול עם הילדים עצמם, ומצד שני האחרים מתביישים לחטוא בפניהם.

חייב כל איש אשר יראה ה' בלבבו להשגיח על בני ביתו וללמדם הלכות אלה, שיתרחקו מן הכעור הגדול הזה, וכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה, נענש על זה. וכל המציל אחרים מן החטא, הציל את נפשו וטוב לו. (קשו"ע קנ"ב, י"ג).

• ישנם הרבה פרטים בהלכות יחוד, כאן מובאים בקיצור רק עיקרי הכללים. ובכל שאלה יש לפנות לחכם ירא-שמים הבקיא בהלכות.

• **"כתר מלכות"** – ארגון שעורים וכנסים לנשים בנושא הצניעות טלפונים: 02-5868195, 02-6788888

• **"תפארתנו"** - מוקד הרצאות בנושא הצניעות. טל: 0732-33-8800

• **יהודי יקר!** כל עם ישראל ערבים זה לזה, על כן על כל יהודי לעשות השתדלות לחזק את הקדושה בעם ישראל. בוא והיה שותף אתנו בזיכוי הרבים ע"י הפצת העלון ברבים. ניתן לקבל את העלון חינם בדואר. פרטים ב"קול הצניעות", טל: 0527-120-948

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו" (מסכת אבות, ה', י"ח)

אקבאל העלון היומני: 052-7120948, אגידע נוסף, אכנסים ואגרות: 02-6222781, 050-4141441, 02-5810763.

עיצוב גרפי: י. זידיץ 0777-0111-99

